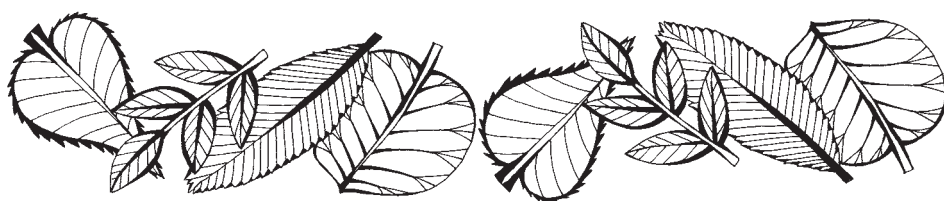

V rozesílce najdete aktuální pozvánky a upozornění na akce, programy i nové grantové výzvy.

Do konce října pokračuje osvětová kampaň **STROMY a my**. Přidejte se i vy se svou akcí či podzimní výsadbou stromů (viz str. 5).

Do 14. října můžete zasílat nominace do **19. ročníku Ceny za přínos k rozvoji EVVO ve Zlínském kraji**, www.liska-evvo.cz/doc/cena-evvo

Z významných dnů připomínáme: 1. 10. – Mezinárodní den kávy, 2. 10. – Světový den hospodářských zvířat, 4. 10. – Mezinárodní den ochrany zvířat, 5. 10. – Světový den učitelů, 7. 10. – Světový den za důstojnou práci, 16. 10. – Světový den potravin, 17. 10. – Světový den za odstranění chudoby, 20. 10. – Den stromů.

Akce do DIÁŘE:

So – So 5.–12. října	Výstava na stromech www.vystavanastromech.cz
Pátek 11. října	Setkání MŠ a sítě Mrkvička www.liska-evvo.cz
Sobota 26. října	Stromy pro Rochus www.skanzenrochus.cz
Út–St 29.–30. října	Seminář Učíme se s POLY, MŠ Vlachovice, www.liska-evvo.cz
Čtvrtek 14. listopad	XIX. Krajská konference o EVVO, UTB Zlín, téma: PŮDA – co se skrývá pod zemí, www.liska-evvo.cz

Osvětové kampaně LÍSKY

Poctivě vyrobené – podpora místní udržitelné ekonomiky ve Zlínském kraji (celoročně)

Ptáci – žijí tady s námi (1.–30. dubna)

Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené (9.–31. května)

Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny (1. května – 30. června)

Stromy a my (15. září – 30. října)

Po dobu trvání dané kampaně vám poskytujeme informace a rady k tématu, náměty a metodické listy pro práci s dětmi, pozveme vás na programy, výstavy, dny otevřených dveří, slavnosti, semináře a exkurze atd. www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Připravili jsme pro Vás rozesílku 16/2019. Některé texty zůstávají beze změny, slouží jako rychlý zdroj informací.

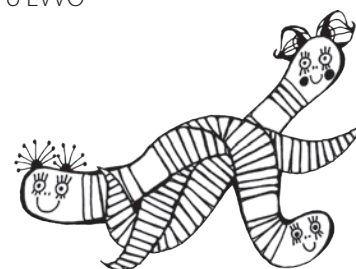
Nové texty jsou označeny ikonkou

<http://www.liska-evvo.cz/rozesilka>

V PŘÍLOZE NAJDETE:

- 1 Cena EVVO 2019 – nominační formulář
- 2 Pozvánka na workshop sítě Mrkvička
- 3 Závazná přihláška na vzdělávací akci Líska
- 4 Pozvánka na Krajskou konferenci o EVVO

Klub LÍSKY

Pokud se vám líbí programy a činnosti LÍSKY, máte rádi přírodu, tradice a kulturu (nejen) Zlínského kraje. Pokud si přejete, aby děti i dospělí byli více venku, rozuměli životnímu prostředí a pomáhali o ně pečovat, přidejte se k nám. Staňte se členem Klubu LÍSKY. Svým členstvím podpoříte lískové programy, stanete se součástí dění a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte. Členem Klubu může být i rodina, škola či organizace. Informace o klubu i ukázkový list pro rodiny s dětmi najdete na

<http://www.liska-evvo.cz/doc/klub-lisky>

Pozvánky

VSETÍN PROTI CHUDOBĚ, 1. listopadu 2019, 7. ročník

Akce probíhá v rámci celonárodní kampaně Česko proti chudobě, a má podobu žakovského sympózia, kde žáci a studenti vyhledávají globální problémy či informace o zemích rozvojové spolupráce s Českou republikou, analyzují, diskutují a definují klíčové problémy, následně navrhnou a v průběhu školního roku realizují žakovskou kampaň.

Více informací na:

www.ceskoprotichudobe.cz

www.liska-evvo.cz/doc/vsetin-proti-chudobe

Cena EVVO 2019

Cena za přínos k rozvoji environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) ve Zlínském kraji

Cena je udělována od roku 2001. Získat ji mohou lidé i organizace působící v oblasti EVVO na území Zlínského kraje.

Návrhy na nominace mohou podávat jednotlivci i organizace. Nejdůležitějšími kritérii při rozhodování o udělení ceny je významný a prokazatelný dopad na dění v místě či regionu, viditelný rozvoj organizace, projektů a programů, jedinečnost a inspirativnost. Nominace budou zveřejněny a ceny slavnostně předány na listopadové Krajské konferenci o EVVO ve Zlíně.

Nominace podávejte na formuláři

<http://www.liska-evvo.cz/doc/cena-evvo>
do 14. 10. 2019.

Nominace jsou podávány v 10 kategoriích:

1. Osobnost EVVO.
2. Ředitel školy, školského zařízení / manažer neziskové organizace.
3. Školní koordinátor EVVO, pedagog, lektor.
4. Pracovník/dobrovolník nestátní neziskové organizace.
5. Komunální politik / pracovník veřejné správy.
6. Žák základní/střední školy, student vyšší/vysoké školy.
7. Podnikatel (právník a i fyzická osoba).
8. Škola, školské zařízení / nezisková organizace.
9. Projekt/aktivita EVVO realizovaný/á na území Zlínského kraje.
10. Objev v oblasti EVVO (jednotlivec).

XIX. Krajská konference o EVVO

Tradiční akreditovaná vzdělávací akce na podporu krajského systému EVVO ve Zlínském kraji.

TÉMA: PŮDA – co se skrývá pod zemí

Zlín, 14. 11. 2019, prostory Fakulty technologické, UTB Zlín

REFERÁTY, WORKSHOPY A PREZENTACE PŘIPRAVUJÍ:

- Martin Kříž, Chaloupky: **Co se skrývá pod zemí – co by měly malé děti vědět o půdě**
- Justina Danišová, Tereza Praha: **Sedm dobrých důvodů proč se učit venku**
- Ludmila Rumánková Mužikovská, ekofarma Agrofito Lidečko: **Proč se potřebujeme starat o půdu**
- Justina Danišová, Tereza Praha: **Blátohraní a volná hra (nejen) v zahradě**
- Marie Petřů, VIS Bílé Karpaty, Liběna Dopitová, ZŠ Vsetín, Rokytnice: **Učíme se s POLY o půdě**
- Zorka Rýparová, Rezekvítek Brno: **Pokladnice pod zemí**
- Martin Kříž, Chaloupky: **Výuka v terénu pro I. st. ZŠ**
- Ladislav Miko: **Energie nejen pro lidstvo**
- Martin Kříž, Chaloupky: **Výuka v terénu a jak se na ni připravit**
- Justina Danišová, Tereza Praha: **Tajemství školy za školou – sedm dobrých důvodů proč se učit venku**
- Martin Kříž, Chaloupky: **Badatelsky orientované učení na příkladu půdy jako živého ekosystému**
- UTB Zlín: **Život v půdě**
- Lenka Pavelčíková, Monika Havlářová, LÍSKA: **Půda není nuda**
- Vladimír Šácha, VIS Bílé Karpaty: **Neztrácejme půdu pod nohama**

NOVINKA:

Dopolední program i workshopy proběhnou ve dvou sekcích:

Sekce I

pro MŠ
a I. stupeň ZŠ

Sekce II

pro II. stupeň ZŠ
a SŠ

Přihlášky do 1. 11. 2019.

www.liska-evvo.cz/doc/krajska-konference

Třetí Národní konference environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty a environmentálního poradenství,

„Nasucho“

Čtvrtek 10. října 2019

ve Velkém sále sídla Veřejné ochránkyně práv, Brno, Údolní 39

Program je zaměřen na **sucho a klimatickou změnu**, neboť v současnosti není naléhavější výzvy, na kterou by se měly environmentální výchova a poradenství zaměřit. Průvodcem konferencí bude pan profesor Bedřich Moldan. V rámci programu budou vyhlášeni vítězové **Ekopubliky 2018**. Informace a registraci najdete na <http://konference-evvo.cz/>

Konference volně rozšiřuje program Mezinárodního filmového festivalu Ekofilm, jež se v Brně koná 9.–12. října 2019, [http:// ekofilm.cz/](http://ekofilm.cz/)

Konference LEPŠÍ ŠKOLA V KAŽDÉM MÍSTĚ 2019

Jak může zřizovatel podpořit svoji školu?

Praha, 21. října 2019, 9:00–16:30

Mezi dobrou a špatnou školou není rozdíl v nákladech, ale je dramatický ve výsledcích. Co potřebují školy, aby se staly dobrými a ještě lepšími? A jak jim v tom mohou pomáhat jejich zřizovatelé?

Smyslem konference Lepší škola v každém místě je pomoci zřizovatelům, tedy zástupcům měst, obcí a městských částí, dobře spravovat školy v jejich území. Chceme se společně zamýšlet nad vhodnou rolí zřizovatele, ukázat příklady dobré praxe z různých regionů ČR i ze zahraničí a představit osvědčené podpůrné metody pro školy a učitele.

Zveme všechny starosty, místostarosty, radní, vedoucí školských odborů i zástupce MAP. Přijďte načerpat inspiraci, dobít baterky a navázat cenné kontakty.

<https://mestavzdelavani.cz/konference-2019/>

LÍSKA

Zlínský kraj

Rozesílka LÍSKY 16/2019

strana 2

Pozvánky

Kalendář akcí zaměřených na ekologické zemědělství:

30. listopadu 2019 | 13:00–19:00 hodin:
Minifestival ekologického zemědělství ve Zlíně, 6. ročník,
www.iskopanice.cz

Výše uvedené akce pro veřejnost podpořila v letošním roce KEZ, o.p.s. Chrudim. Minifestival i Zlínský kraj. Polní den pro zemědělce financuje Ministerstvo zemědělství.

5. října 2019:
Poznej svého farmáře (den otevřených dveří), Agrofyto
spol. s r.o. Lidečko, www.agrofyto.cz

Zdroj: www.iskopanice.cz

VSTUP ZDARMA

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
VÁS ZVE NA

Biofarma Agrofyto

5.10.2019
od 10 do 16 hod

BIOFARMA AGROFYTO
Ochutnávka místní produkce, Prohlídka farmy,
Farmářský trh s lokálními potravinami

www.poznejsvehofarmare.cz

Výstava na stromech, 5.–12. října 2019

Výstavní happening na podporu důstojné práce, letos na téma KAKAO. www.vystavanastromech.cz

VÝSTAVA ŽIVÝCH HUB

ZÁMEK LEŠNÁ
U VALAŠSKÉHO MEZIRÍČÍ

1.-6. ŘÍJNA 2019

- UKÁZKY VZÁCNÝCH I BEŽNÝCH HUB Z NAŠEHO OKOLÍ
- MYKOLOGICKÁ FORADNA A PŘÍRODAZKA PARKEM
- LEKTORSKÉ PROGRAMY

Muzeum regionu Valašsko
www.muzeumvalaska.cz, Facebook
Instagram @muzeumregionuvalaska

Valašské ekocentrum ČSOP a Muzeum regionu Valašsko
Vás srdečně zvou na akci

Ptačí festival

Omitologická vycházka pro děti z oddílu mladých ochránců přírody a veřejnost do oblasti Choryňských rybníků a mokřadu, spojená s pozorováním ptáků, ukázkami jejich odchytu a kroužkování.

Sobota 5. října 2019

Sraz: na vlakovém nádraží ve Valašském Meziříčí v 8:30 nebo ve Lhotce nad Bečovou v 8:45. Pěší trasa ze Lhotky nad Bečovou přes les Obora na Choryňské rybníky a zpět.

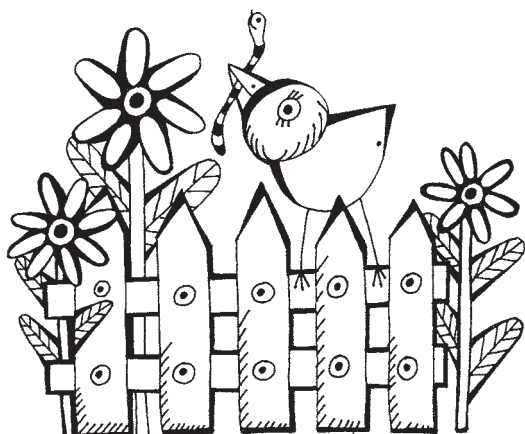
Předpokládaný návrat: vlakem do Valašského Meziříčí ve 13:22. S sebou: svačtinu, terénní oblečení a obutí dle počasí, peníze na vlak, kdo má – dalekohled.

Akci vedou: Jitka a Mirek Dvorští, Zdeněk Tyllér.
Za trvalého deště se akce nekoná.

Přírodní zahrady

- **Jak na přírodní zahradu** poradí Ekologický institut Veronica <http://www.veronica.cz/?id=418>
- **Kde jsou přírodní zahrady v Česku:** www.veronica.cz/ekomapa#k=priroda_zahrady&r=cr
- **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín** <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>
- **Ekozahrady,** <http://barevnezahrady.cz/ekozahrady/>
- **Osivo vhodné pro přírodní zahradu** nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>
- Na webu LÍSKY najdete **odkaz Jak na školní přírodní zahradu,** www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.
- **Školní zahrada.**
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada.** V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedník. Na webu najdete interaktivní mapu školních zahrad, kam můžete přidat i tu vaši.
- **Semínkovny ve Zlínském kraji**
Iniciativa na podporu semenaření a sdílení osiva ze zahrádek, seminkovny.com
Základní škola Vsetín, Rokytnice
Kontakt: Semínkovna, ZŠ Vsetín, Rokytnice 436, 755 01 Vsetín, e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz
Centrum Veronica Hostětín
Kontakt: Centrum Veronica Hostětín, č.p. 86, 687 71 Hostětín, www.hostetin.veronica.cz

Zdroje (nejen) pro EVVO

- **Národní program životní prostředí. Výzva č. 7/2019: Přírodní zahrady**
Proměnit školní pozemek na prostor vhodný pro venkovní výuku a posílit kontakt dětí s přírodou umožní nová dotační výzva. Rozděleno bude 250 milionů korun na vybudování hřišť a zahrad v přírodním stylu. Příjem žádostí od 3. února 2020. **LÍSKA poskytuje poradenství při zpracování žádosti** (viz str. 7). www.liska-evvo.cz/doc/narodni-program-zivotni-prostredi-vyzva-c-72019-prirodni-zahrady
- **Výzva MŽP – program na podporu projektů NNO pro rok 2020**
Uzávěrka je 24. 10. 2019. www.mzp.cz/cz/projekty_nno_2020
- **Stromy pro budoucnost**
Nadace Partnerství vyzývá: zasadte se s námi o lepší budoucnost a přidejme společně do české krajiny 10 milionů stromů. Jak? Dozvíte se na www.sazimebudoucnost.cz
- **Grantový program Zelené oázy**
Vyhláší Nadace Partnerství a společnost MOL Česká republika, pomáhá již pátým rokem navrátit zeleň a vodní prvky do měst. Žadatelé mohou na svůj projekt získat až 140 tisíc korun. Uzávěrka 31. 10. 2019. www.zelene-oazy.cz
- **Dětem ze znečištěných oblastí pomohou od prachu ozdravné pobyty. MŽP přispěje 40 miliony**
Školy, školky a jiné dětské kolektivy z oblastí s nejvíce znečištěným ovzduším se mohou opět ucházet o finanční příspěvky na ozdravné pobyty dětí. Ministerstvo životního prostředí ve spolupráci se Státním fondem životního prostředí ČR vyhláší novou dotační výzvu, která spojuje péči o zdraví dětí a ekologickou výchovu. V Národním programu Životní prostředí je připraveno celkem 40 milionů korun. www.sfzp.cz/tiskove-centrum/tiskove-zpravy/detail-tiskove-zpravy/?id=100
- Program **Active citizens fund v rámci EHP a Norských fondů,** <https://osf.cz/cs/co-delame/active-citizens-fund/>
- **Výzvy Erasmus plus –** www.ef-czech.cz/erasmus/
- **Výzva Nadace VIA „Živá komunita“** – program podporující aktivní lidi, kteří chtějí zlepšit život ve své sousedské komunitě. www.nadacevia.cz/ziva-komunita

Učíme se venku

Otevřený společný projekt a kampaň více organizací. LÍSKA je jednou z nich. Projekt spojuje učitele, rodiče i odborníky. Podporuje hru a učení venku jako předpoklad zdravého rozvoje dětí.

www.ucimesevenku.cz

Na webu <https://ucimesevenku.cz/stahuji/> najdete desítky námětů i inspiraci z mnoha škol, které venku učí.

Mrkněte na krásné podzimní náměty na téma STROMY. Vytvořte si s dětmi listové leporelo, pexeso si vitráže. Objevujte tvary a barvy, zkoumejte stavbu listů a změny v přírodě.

https://ucimesevenku.cz/wp-content/uploads/2018/03/Ucime-se-venku_Lekce-18_listova-leporela.pdf

Osvětové kampaně LÍSKY

Osvětová kampaň STROMY a my – výzva k zapojení

Hlavním cílem je osvěta tématu s dopadem na šetrnější a odpovědnější přístup k přírodě a životnímu prostředí.

V rámci kampaně se na území Zlínského kraje konají rozmanité akce.

JAK SE MŮŽETE ZAPOJIT VY?

- výsadbou stromů,
- péčí o nějaké území, park či zahradu,
- vyhlášením soutěže,
- přípravou přednášky, semináře, besedy, exkurze či vycházky,
- promítáním tematických filmů,
- nabídkou výukových programů pro školy,
- pozváním na slavnost, piknik,
- můžete také přispívat svými zkušenostmi, příběhy, příklady dobré praxe, postřehy nebo i odbornými názory, poradenstvím či náměty na aktivity na facebookovém profilu kampaní, viz odkazy na www.liska-evvo.cz
- umístěním banneru kampaně na váš web,
- sdílením akcí na vašem FB, webu apod.

Pokud pořádáte program, besedu, výsadbou, exkurzi apod., pošlete nám zprávu na infoevvo@seznam.cz

Výstava na stromech 5.–12. října

Do letošní Výstavy na stromech se zapojilo už přes 90 lidí, většina se zabývá vzděláváním. Proto organizátoři vytvořili vzdělávací lekci.

Lekce je na 45 minut a zabývá se pracovními podmínkami pěstitelek a pěstitelů, hlavními problémy pěstování kakaa a hledání možných řešení situace.

Lekci si můžete stáhnout na www.vystavanastromech.cz v části Ke stažení. Nebo přímo z <http://bit.ly/lekce-cena-kakaa>

Všechny podklady najdete na <http://bit.ly/vystava-podklady-2019>

Sledujte FB: www.facebook.com/podporujifairtrade a na www.facebook.com/FairtradeCzSk

9. ROČNÍK OSVĚTOVÉ KAMPANĚ STROMY a MY

15. 9.–31. 10. 2019

Kalendář místních a regionálních akcí ve Zlínském kraji

	NÁZEV AKCE - MÍSTO KONÁNÍ	POŘADATEL - KONTAKT
	Výtvarná soutěž: Voda a stromy uzávěrka: čtvrtek 17.10. 2019	DDM Šíkula Uherské Hradiště www.ddmsikula.cz
	Výtvarná a foto soutěž Stromy a my	DDM Uherský Ostroh, p.o. www.ddmpastelka.cz
	Jablečná slavnost Centrum Veronica Hosteřín 	základní organizace ČSOP Veronica www.hostetin.veronica.cz
	Dřevo je můj chléb – výukový program pro školy Skanzen Rochus Uherské Hradiště	www.skanzenrochus.cz
	Výstava na stromech na téma KAKAO 5.–12. října Vsetín, Dolní náměstí Vsetín, Horní náměstí – park u zámku Uherský Ostroh, park u Kapličky Valašská Polanka, Choryně, Horní Bečva, Kateřinice, Zlín, Valašské Meziříčí, Rožnov pod Radhoštěm – další místa najdete na www.fairtrade-cesko.cz/zapojte-se/vystava-na-stromech/	www.vystavanastromech.cz LÍSKA, z.s., www.liska-evvo.cz LÍSKA, z.s. DDM Uherský Ostroh, p.o., www.ddmpastelka.cz
	Den stromů v Uherském Hradišti park u Obchodní akademie	DDM Šíkula Uherské Hradiště www.ddmsikula.cz , info.trnka@seznam.cz
	Den stromů Panská zahrada, Vsetín	Alcedo – středisko volného času Vsetín www.alcedovsetin.cz
	Den stromů Jezuitská zahrada, Uherské Hradiště	Přírodovědné centrum TRNKA při DDM Šíkula Uherské Hradiště www.ddmsikula.cz
	Stromy pro Rochus Skanzen Rochus Uherské Hradiště 	www.parkrochus.cz www.skanzenrochus.cz

Stromy pro budoucnost

Nadace Partnerství vyzývá: zasadte se s námi o lepší budoucnost a přidejme společně do české krajiny 10 milionů stromů.

www.sazimebudoucnost.cz

Metodické listy do výuky či plakáty k tématu můžete získat v LÍSCĚ
infoevvo@seznam.cz

Více informací na www.liska-evvo.cz a na webech zapojených partnerů. [www.facebook.com/ Stromy a my](https://www.facebook.com/Stromy_a_my)

UŽITEČNÉ ODKAZY: <http://stromroku.cz> - www.mezistromy.cz - www.dendrologie.cz - www.arboristika.cz - www.stromyazivot.cz - www.zapomenuedrudky.cz - www.stare-odrudky.cz - www.ovocne-stezky.cz - www.pamatnostromy.cz - www.starestromy.cz - www.nadacepartnerstvi.cz

HLAVNÍ GARANT:
Park Rochus, o.p.s., Uherské Hradiště
www.skanzenrochus.cz

Nová výzva Sázíme budoucnost – hlavou – srdcem – rukama

Spolu vysadíme 10 milionů stromů pro odolná města a zdravou krajinu.
www.sazimebudoucnost.cz

Co člověk – to strom do 5 let

Ve čtvrtek 19. září 2019 byla zahájena celonárodní iniciativa Sázíme budoucnost. Cílem projektu je do pěti let vysázet 10 milionů stromů mimo les. Za každého občana Česka jeden. Počítadlo na stránkách www.sazimebudoucnost.cz začíná sčítat stromy vysazované po celé České republice. Státní fond životního prostředí ČR podpoří výsadbou komunitní zeleně dotační výzvou s alokací 100 milionů korun.

Strom roku 2019

Podívejte se na dvanáct finalistů letošní ankety. A hlasujte pro svůj Strom roku 2019.
www.stromroku.cz

LÍSKA

Rozesílka LÍSKY 16/2019

strana 5

Náměty, doporučení a inspirace

Podzimní tvořivá výzva s Radkou Rubešovou

Ráda při tvoření s dětmi připodobňuje strom k lidskému tělu. Na strom se proměňujeme a hrajeme si s naší představivostí.

Někdy se ve strom může proměnit i naše ruka a to tak, že ji obkreslíme na papír. Je to jednoduchý způsob, jak dopřát i těm nejmenším dětem dát stromu „formu“, které odpovídá jejich věku.

I to patří k prožitkové výtvarné výchově. Připojte se k PODZIMNÍ TVOŘIVÉ VÝZVĚ a tvořte s prožitkem. Čekají vás:

- Motivace a hry spojené s podzimem, které vtáhnou vaše děti do procesu tvorby.
- Nápady na tvoření, které využijete s dětmi doma nebo ve škole.
- Tvoření z přírodních a snadno dostupných materiálů s citem a vkusem.
- Tipy, jak vnést podzim v obrazech do vašich domovů.

<https://web.radkarubesova.cz/podzimni-tvoriva-vyzva/>

Pomozte nám zachránit farmáře

Proč a jak učit o farmaření – inspirace a nabídka programů na webových stránkách projektu Pomozte nám zachránit farmáře, jeho příběh minulý i budoucí.

www.pomoztenamzachranitfarmare.cz/

Fridays For Future Česká republika,

www.facebook.com/fridaysforfuture.cz

Zapojte se a sledujte iniciativu Ministerstva životního prostředí #dotbyloplastu www.mzp.cz/ či www.nepetuj.cz

STOP palmovému oleji,

www.stoppalmovemuoleji.cz/

Publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníci

Radka Rubešová: Ruce v hlíně

Vydalo nakladatelství Portál.

Tabule do zahrad

Rezekvítek prodává kromě určovacích klíčů také „určovací“ tabule bezobratlých – půdních, vodních i lučních živočichů. Hodí se zejména na školní a školkové zahrady, do naučných stezek apod. Najdete je na:

www.rezekvitek.cz/?idm=35

Kniha #Retrohrani od Alice Kavkové plná retroher je již k dostání v předprodeji v Albatros Media.

Od půlky října bude i na www.4kavky.cz.

www.albatrosmedia.cz/tituly/42652454/retrohrani/

Metodika POHÁDKOVÁ ZAHRAHA se věnuje všem zákoutím zahrady a jeho typickým obyvatelům a rostlinám. Kniha obsahuje náměty pro činnosti s dětmi – pohádku, tipy pro pozorování, hry a tvoření.

Ve složce najdete velký barevný obraz zahrady A1, který je určený na nástěnku ve třídě, a samostatný arch s kresbami zvířat a rostlin.

www.lipka.cz/lipka?idk=zbozi2015

Marek Herman a Jiří Halda vydali knihu Jsi tam, brácho?

www.kosmas.cz/knihy/263393/jsi-tam-bracho/

Učíme se venku

Chaloupky připravily přehled materiálů pro výuku venku,

www.chaloupky.cz/ucime-se-venku/

KDYŽ DÍTĚ LEZE NA STROM, KAŽDÝ jeho KROK MĚNÍ jeho MOZEK

- při každém kroku se mozek musí adaptovat na změnu a nepředvídatelné prostředí
- neustále přehodnocuje
- intenzivně trénuje pracovní paměť a tvoří hustší neuronová spojení

www.celostnikomunikace.cz

10 HŘEJIVÝCH ZÁŽITKŮ pro nastávající podzim

1. Vylézt ze stanu do chladného rána
2. Uvařit si dýňovou polévku
3. Uspořádat listovou bitvu
4. Skákat a běhat v kalužích
5. Vytvořit si „podzimní umění“
Třeba obrázek s listy, zvířátko z kaštanů nebo kytici z listů
6. Zahrát si kuličky
7. Uslyšet troubení jelenů ze ztemnělého lesa
8. Dát si hrušku právě utrženou ze stromu
9. Vyrobit krmítko pro ptáčky na zimu
10. Schovat si na procházce kaštan do kapsy

 SKAUT

Vzdělávání a metodická podpora EVVO

Akreditované vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Tradiční podzimní setkání sítě Mrkvička a koordinátorů EVVO v mateřinkách, Hájenka Semetín, 11. října 2019

Hlavní téma: Objevujeme a pozorujeme přírodu se skřítkem Lískáčkem.

Ověřené náměty na celoroční program s dětmi.

Lektoři: Lenka Pavelčíková, DDM Šíkula Uherské Hradiště, Iva Koutná, LÍSKA, z.s.

Účastníci získají soubor metodických listů Objevujeme a pozorujeme přírodu se skřítkem Lískáčkem a další materiály.

Vhodné i pro pedagogy dětských skupin a školních družin.

Pozvánka a přihláška na www.liska-evvo.cz/skoly

Nabídka akreditovaných vzdělávacích programů pro ŠABLONY II:

• polytechnické vzdělávání, EVVO, vzdělávání na školní zahradě,

• osobnostně sociální rozvoj; • projektová výuka.

Informace a přihlášky: koutna.iva@seznam.cz

Zprávy z webových stránek a tisku, odborné články

Učitel probouzí dítě k sobě samému a k poznávání. Nemůže žáka konstruovat.

„Dnešní svět není laskavý a člověk je plný úzkosti. Je to svět nutící člověka k výkonu, asertivitě, prosazení. Protože jako by existoval jen ten, kdo vykoná něco, čím se zviditelní. Jinak je člověk neviditelný, a nepožívá úcty. Žije, chodí, ale nikdo ho nevidí, a to ho trápí. Takto se cítí spousta dnešních důchodců. Vidění jsou ti, u kterých se koncentruje síla a moc,“ říká v rozhovoru pro Lidové noviny pedagožka a filosofka Anna Hogenová.

www.ceskaskola.cz

Pobyt v lese člověka mění. Vědci popsali tajemství zelených hvozdů

Jakmile do něj vstoupíme, obklopí nás bohulibé ticho, slyšíme jen zvuky přírody a našich kroků. Nos nám polechtá vůně dřeva, jehličí a mechu. A to neopakovatelné světlo! Můžeme ochutnat borůvku a pohladit kmen stromu. Les blahodárně působí na všechny naše smysly. A jak zdůrazňuje Týdeník Květy – jeho léčebný vliv je vědecky prokázán. Není třeba stromy v lese objímat, léčivé na nás působí i „pouhá“ procházka v jejich stínu.

Světlem se šíří fenomén tzv. lesní terapie. Dorazil i k nám. Za jeho kolébku je považováno Japonsko, kde vládla už v 80. letech minulého století zahrnula do oficiálních preventivních opatření týkajících se zdraví obyvatelstva doporučení, aby lidé podnikali šinrin-joku. Výraz se dá přeložit jako „koupání v lese“, jde tedy o vnímání jeho atmosféry všemi smysly.

www.denik.cz/cestovani/les

I příroda už má své aplikace

V mobilu máme aplikaci na kdekou blbost. Tak co kdybychom pro tentokrát přidali nějakou, která pomůže nebo uleví přírodě? Nebo třeba takovou, která pomůže nakrmit hladové děti a neplýtvat jídlem? Tady je pár tipů, které udělají váš život zelenější...

www.ecofuture.cz/clanek/i-priroda-uz-ma-svoje-aplikace

V LÍSCĚ Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- **přírodní zahrada** – plánování, zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

■ **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. Výpůjční doba v otevíracích hodinách kanceláře LÍSKY, <http://www.liska-evvo.cz/doc/knihovna>

■ Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **sítě MRKEV** (základní a střední školy) a **sítě Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na: <http://www.pavucina-sev.cz>, sekce Pro školy. Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je **ALCEDO – středisko volného času Vsetín**, zde získáte další informace a přihlášky, alcedo@alcedovsetin.cz

Výukové programy pro MŠ, ZŠ a SŠ

■ **LÍSKA, z.s.,** www.liska-evvo.cz • infoevvo@seznam.cz

Exkurze na farmy, besedy, výukové programy, školní farmářské dny.

Program pro školu v přírodě v rozsahu 1–5 dnů: farmářská stezka, stezka přírody, tematické výukové programy (VODA, Odkud se bere jídlo, Můj den na farmě apod.), exkurze do přírody či na farmu a další dle domluvy se školou. Financování možné i ze „ŠABLON II“.

Výukový program Z farmy na náš stůl, aneb zdravě hravě o původu a zpracování potravin,

Určeno pro žáky I. stupně ZŠ a ŠD. Financováno z prostředků Ministerstva zemědělství, projekt 45.

Výukový program VODA – život v každé kapce

Určeno pro žáky 6. ročníku ZŠ, září – listopad, zahrnuje program ve třídě, pokus, exkurzi do vodohospodářského podniku. Projekt iniciovalo Povodí Moravy, Zlínský kraj a je financován z prostředků Ministerstva zemědělství, projekt 49.

Výukový program Můj den na farmě

Určeno pro žáky I. stupně ZŠ. Nositelem projektu je Agrární komora Zlín. Výuku zajišťují lektori Lísky.

Přihlašování na infoevvo@seznam.cz

Projekt je financován z prostředků Ministerstva zemědělství, projekt č. 48/19 a spolufinancován Zlínským krajem.

www.pomoztenamzachranitfarmare.cz

■ **Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město,**

www.cevzabka.xf.cz/vp.html

■ **Centrum Veronica Hostětín,**

www.hostetin.veronica.cz/skoly

■ **Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín**

www.ddmastra.cz/vyukove-programy

■ **Envicentrum Pro krajinu Vysoké Pole**

www.prokrajinu.eu

■ **Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín**

www.muzeumvalasko.cz

Zámek Lešná u Valašského Meziříčí,

<http://www.muzeumvalassko.cz/objekty/zamek-lesna/programy-pro-skoly/>

Hvězdárna Vsetín

www.hvezdarna-vsetin.cz

■ **Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště,**

www.parkrochus.cz

■ **Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šikula**

Uherské Hradiště,

www.ddmsikula.cz

■ **Středisko volného času Rožnov pod Radhoštěm**

www.svcroznov.cz

■ **Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty,**

Veselí nad Moravou,

www.bilekarpaty.cz/vis

Soutěže (nejen) pro školy a skupiny dětí

Přehled soutěží najdete na

<http://www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas>

■ **Ekologická olympiáda středoškoláků Zlínského kraje,**
24.–26. 10. 2019

■ **Klimatická soutěž**

CO₂ liga zahajuje 9. ročník. Školy se mohou zapojit od října 2019.
www.CO2liga.cz

Projekty a kampaně (nejen) pro školy a skupiny dětí

■ **Fairtradové školy**

www.fairtradovamesta.cz/o_fairtradovych_mestech/skoly

■ **Světová škola**

www.svetovaskola.cz

■ **Globální rozvojové vzdělávání**

www.globalnirozvojovvzdelavani.cz

■ **Odpovědná škola**

www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola

■ **Skutečně zdravá škola**

www.skutecnezdravaskola.cz

■ **Mezinárodní program Ekoškola**

<https://ekoskola.cz/cz>

■ **Badatelsky orientované vyučování**

<http://badatele.cz/cz>

■ **GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program,**

<https://globe-czech.cz/cz>

■ **Žákovské parlamenty**

www.skolaprodemokracii.cz

■ **Jeden svět na školách (mediální vzdělávání)**

www.jsns.cz

Tipy na výlety, exkurze, výstavy (nejen) pro školy

■ **Muzeum v přírodě Rochus**

<http://www.parkrochus.cz/doc/12/>

výukové programy a exkurze na

<http://www.parkrochus.cz/doc/294/>

■ **Muzeum regionu Valašsko,**

www.muzeumvalassko.cz

■ **14I15 Baťův institut Zlín,**

www.14-15.cz

■ **Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně,**

www.muzeum-zlin.cz

■ **Valašsko muzeum Rožnov p. R., Valašský rok,**

www.vmp.cz

■ **Informační centrum Velké Karlovice,**

<http://www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum>

■ **Zvonce Soláň,**

<https://www.zvonce.eu/>

Fair Trade (Spravedlivý obchod)

Fair trade je způsob obchodu, který dává drobným pěstitelům, řemeslníkům i zaměstnancům ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky možnost užít se vlastní prací za důstojných podmínek. Pokud si český spotřebitel koupí fairtradový výrobek, dává tak přednost výrobkům, za nimiž nestojí zneužívání dětské práce, nelidské pracovní podmínky, či devastace životního prostředí.

Více informací najdete na www.nazemi.cz/fairtrade

LÍSKA je členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**.

LÍSKA je místním podporovatelem **fair trade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

LÍSKA je členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#/>

Kancelář LÍSKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mostecká průchodem kolem prodejny kol, do dvora, vstup je ze zadní části budovy, nebo přímo dvorem od budovy OSSZ).

Otevřeno:

pondělí – čtvrtek, 8.30–16.00 hodin

Najdete zde **Férový obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaje, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité Lukášovy hračky a **knihovnu** s posezením.

www.liska-evvo.cz

Zelené okénko

Zelené úřadování

Zkrácený název pro environmentálně příznivé chování institucí financovaných z veřejných prostředků, jako jsou např. obecní, městské či krajské úřady, školy, domy s pečovatelskou službou. Zahrnuje systémová opatření zaměřená zejména na provoz a chování (např. oboustranný tisk dokumentů, zatahování žaluzií na noc) a nakupování. Více na www.veronica.cz

Zelené nakupování

Způsob nákupu či zásobování, při kterém je brán ohled na dopad vybraného zboží a služeb na životní prostředí. Vybírají se produkty, jejichž negativní dopad na životní prostředí je co nejnižší. Kritéria, která se při tom berou v úvahu, jsou například recyklovatelnost, biologická rozložitelnost, materiální a energetická náročnost výroby, zdravotní nezávadnost, transportní vzdálenost od výrobce ke spotřebiteli atd.

Více na www.veronica.cz či www.umenivybirat.cz

Biopotraviny, místní produkty, regionální značky, farmářské trhy a obchůdky, bezobalu

■ Lískový web
www.poctivevyrobene.cz

■ Regionální značky
www.regionalni-znacky.cz

■ **Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků.** Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobykyzkraje.cz

■ Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopaníc, o.p.s. se sídlem ve Starém Hrozenkově má na svém webu **Tržnici regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska.**
www.iskopanice.cz

■ BEZOBALOVÉ OBCHODY ve Zlínském kraji:

Bezobaláč Zlín,

Náměstí T.G. Masaryka 2433, Zlín,
tel.: 608 180 874,
prodejna@bezobaluzlin.cz,
www.bezobaluzlin.cz

Vědomí, bezobalový obchůdek,

Dlouhá 211, Uherské Hradiště,
tel.: 777 956 032,
www.facebook.com/Vedomi-bezobalovy-obchudek

Bezobalov,

Zelené náměstí 1290, Uherské Hradiště,
tel.: 774 874 734,
www.facebook.com/Bezobalov-Uherske-Hradieste

Bez Uherský Brod,

Moravská 82, Uherský Brod,
www.facebook.com/BezUherskyBrod

Češkův mlýn,

Jarcová 160, Bystřička,
tel.: 733 539 250,
ceskumlyn@probio.cz,
www.probio.cz

Zdravé já – výrobky s příběhem,

Palackého 457, Rožnov p. R.,
tel.: 730 100 240,
hanka@vyrobkyspribehem.cz,
www.vyrobkyspribehem.cz

Delizia – rozlévaná EKO drogerie,

ulice Mostecká, Vsetín
www.facebook.com/Delizia-Rozlevana-EKO-drogerie

Kde LÍSKA pomáhá

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka Luhačovice

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlínském kraji a nejbližším okolí, www.korunkaluhačovice.cz

Dobry anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísní – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvíte na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětově nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Environmentální informační servis LÍSKY

- **Pravidelná elektronická rozesílka**, www.liska-evvo.cz/rozesilka
Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlášených grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.
- **Webové stránky**, www.liska-evvo.cz
- **Knihovna**, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna
- **Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcky k EVVO.**
- **Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlínském kraji** na www.liska-evvo.cz/akce
- **Osvětové a informační kampaně**, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Publikace z edice LÍSKY Oříšek

- **Říkáanky Skřítci a skřítkušky z ovocného sadu**, Marie Kordulová a Jana Šenkeříková, cena 50 Kč
- **Říkáanky Skřítci a skřítkušky z lískového lesa**, Marie Kordulová a Jana Šenkeříková, cena 50 Kč
- **Objevujeme a pozorujeme přírodu se skřítkem Lískáčkem**, Lenka Pavelčíková, cena 150 Kč.
- **Metodické listy Jak učit POLY, 4 ML Život v půdě**, cena 40 Kč, <http://www.liska-evvo.cz/doc/edicnim-centrum-orisek-1>

Objednávky na infoevvo@seznam.cz. Účtujeme poštovné.

- **Lískové osvětové kampaně** <http://www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane>
- **Přehled akcí v regionu** i mimo něj najdete v Kalendáři akcí na webu Lísky <http://www.liska-evvo.cz/akce>. Pozvánky na své akce, výstavy, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz
- **Aktuální nabídku vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení** zveřejňujeme na www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele
- **Aktuální fotografie z akcí Lísky najdete na** <http://evvo-liska.rajce.idnes.cz/>

Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líska / Jak učit POLY
Sdružení Líska / Pomozte nám zachránit farmáře
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK
Sdružení Líska / Ptáci – žijí tady s námi
Sdružení Líska / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny
Sdružení Líska / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacené
Sdružení Líska / Stromy a my
Sdružení Líska / Cesty za poklady ve Zlínském kraji
Sdružení Líska / ŽABAKO – žakovská badatelská konference

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlínského kraje. Distribuci pro síť škol Mrkvička a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času Vsetín, www.alcedovsetin.cz
Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce. Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.

